

Titel: 6. Structuur

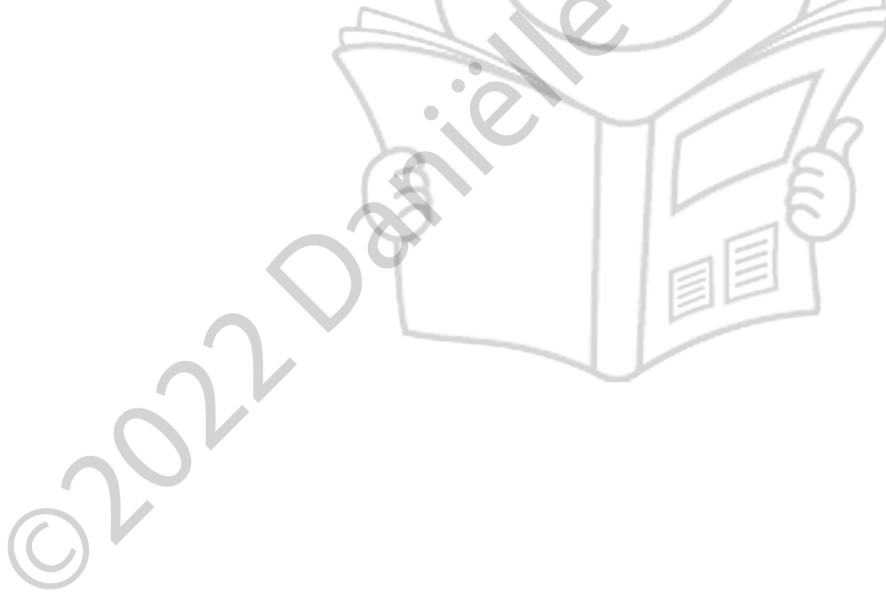
Op Maat Begrijpend lezen groep 5

Auteur: Daniëlle van der Zalm

Eerste druk, 2022

Copyright © 2022 - Daniëlle van der Zalm

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Daniëlle van der Zalm.

6. DE STRUCTUUR VAN TEKSTEN

- **Start**
- **Terugblik**

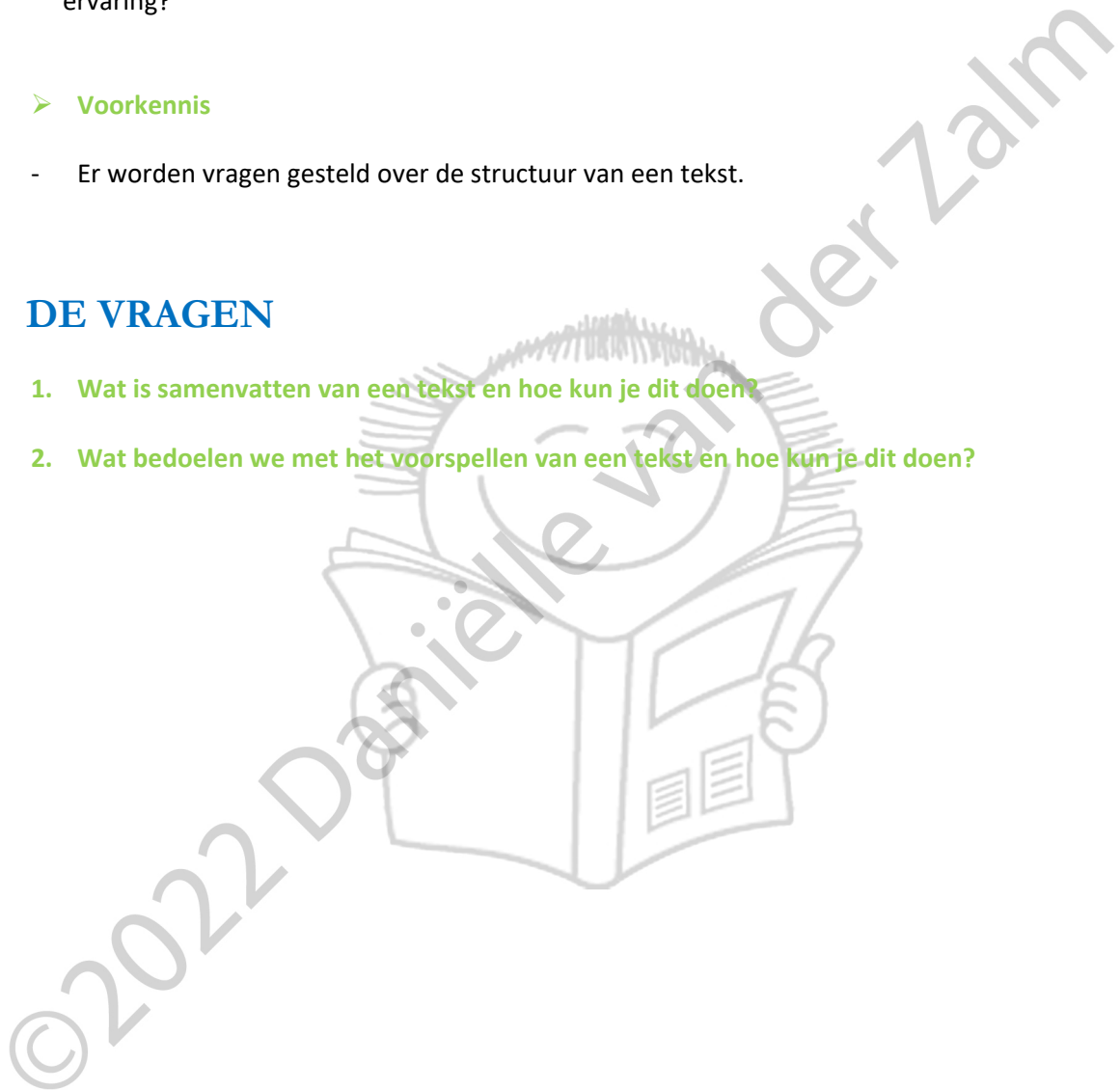
- Wat heb je tot nu toe geleerd?
- Heb je de afgelopen week leesstrategieën ingezet? Zo, ja bij welke vakken en wat was je ervaring?

- **Voorkennis**

- Er worden vragen gesteld over de structuur van een tekst.

DE VRAGEN

1. **Wat is samenvatten van een tekst en hoe kun je dit doen?**
2. **Wat bedoelen we met het voorspellen van een tekst en hoe kun je dit doen?**

Structuur

Samenvatten en voorspellen.

Voor deze vragen is het belangrijk dat je de hele tekst nauwkeurig leest.

Tekst 1

Achter het behang

Het is avond en Renske ligt in bed. Ze probeert te slapen, maar dat lukt niet. Dan hoort ze geritsel. Renske gaat rechtop in haar bed zitten en zet haar oren op scherp.

“Psst,” klinkt het en dan komt er een mannetje tevoorschijn. Dat mannetje is niet groter dan een pak melk. Het mannetje heet Dappere Daan en zegt: “Kom mee naar het land achter het behang, Renske.” En voordat ze het beseft verdwijnen ze achter het behang.

Daar ontmoeten Dappere Daan en Renske poes Minoes. Poes Minoes is erg verdrietig. Ze is net bevallen van jonge kittens, maar sinds een paar uur kan ze één van haar jongen genaamd Binkie nergens meer vinden. Minoes ratelde: “Als ze maar niet de weg kwijt is en ze is grijs, zwart gestreept en heeft witte pootjes. En ik mis haar heel erg.”

Renske zegt: “Maar ik heb haar zien lopen over het grasveld. Ze was aan het jagen op een vogeltje.” Minoes aarzelt geen moment en besluit een kijkje te gaan nemen. En daar vindt zij Binkie. Poes Minoes is dolblij. Zij en haar jongen zijn weer bij elkaar en ze bedankt Renske.

Renske zegt iedereen gedag en gaat weer terug naar haar slaapkamer. Renske probeert te gaan slapen, maar ze ligt nog een tijdje wakker. Ze denkt aan poes Minoes die gelukkig weer is herenigd met Binkie. Papa kijkt even binnen in de slaapkamer bij Renske. “Slaap je nog niet?“, zegt hij. “Ik heb een poesje en haar moeder bij elkaar gebracht”. “Heel goed lieverd. Ga nu maar lekker slapen. “Welterusten papa.” “Welterusten Renske. En dan valt ze in een diepe slaap.

© Daniëlle van der Zalm

©2022

**1. Vertel beknopt het verhaal.
Zet de zinnen in de juiste volgorde.**

1. Renske vertelt dat ze Binkie heeft gezien en daardoor zijn poes Minoes en haar jongen weer samen.
2. Renske keert terug naar haar slaapkamer en valt uiteindelijk in diepe slaap.
3. Ze ontmoeten poes Minoes die verdrietig is, omdat één van haar jongen is vermist.
4. Renske kan niet slapen en dan ontmoet ze Dappere Daan.

- A. 3-4-1-2
- B. 1-3-4-2
- C. 4-3-1-2

2. Wat is de beste samenvatting van dit verhaal?

- A. Renske valt in diepe slaap.
- B. Renske belandt door Dappere Daan achter het behang en maakt een belevenis mee.
- C. Renske brengt poes Minoes in veiligheid.

**3. Lees: Renske zegt: een vogeltje (aline 4 r. 1,2)
Welke uitdrukking past bij deze zinnen?**

- A. Het loopt uit de hand.
- B. Iemand uit de brand helpen.
- C. Je eigen boontjes doppen.

**4. Lees: Poes Minoes erg." (aline 3 r. 1-4)
Wat kun je zeggen over poes Minoes?**

- A. Ze is droevig.
- B. Ze is boos.
- C. Ze is jaloers.

Structuur

Samenvatten en voorspellen.

Voor deze vragen is het belangrijk dat je de hele tekst nauwkeurig leest.

Tekst 2

De slimste dieren van de wereld

1. Dat dieren slim zijn, dat wist je vast al wel. Ze gebruiken de meest toffe en gekke trucjes om bijvoorbeeld de vijand te slim af te zijn, of om aan eten te komen. Hieronder een overzicht van de slimste dieren ter wereld.

De chimpansee

2. De chimpansee (de aap) is leuk en grappig. En hij is met stip het slimste dier van de dierenwereld. Chimpansees gebruiken gereedschappen zoals takjes en maken soms zelf gereedschap om voedsel te kunnen vergaren. Ze maken een scherp puntje aan een takje, zodat ze het stokje in een hoopje met termieten (dit zijn een soort mieren) kunnen steken om ze vervolgens op te peuzelen. De dieren kunnen niet praten, maar ze zijn wel in staat om gebarentaal te leren.

De dolfijn

3. Dolfijnen leven in een groep en kunnen met elkaar communiceren via klikgeluiden. Wanneer een dolfijn gaat slapen, slapen de hersenhelften om de beurt. Dolfijnen dobberen dus met één oog open! Zo zien ze altijd gevaar komen. Hoe slim is dat!

De olifant

4. Olifanten zijn intelligent, want ze hebben een goed geheugen en ze gebruiken gereedschappen om te kunnen eten. Ze leven in een kudde en de jongen leren van de ouderen uit de kudde. De groepen zijn heel hecht met elkaar en ze zijn heel sociaal, want ze leven erg mee met elkaar. Wanneer één van de olifanten overlijdt, dan neemt de kudde afscheid van de olifant.

De walvis

5. De walvis staat bekend om zijn massieve grootte, maar ook zijn intelligentie is indrukwekkend.

© Daniëlle van der Zalm

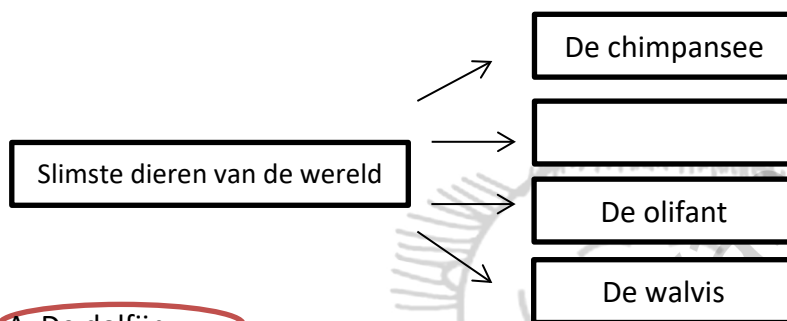
5. In welke zinnen staat hoe chimpansees aan eten komen?

- A. In: De chimpansees de dierenwereld. (alinea 2 r. 1)
- B. In: Chimpansees gebruiken te peuzelen. (alinea 2 r. 2 – 5)**
- C. In: De dieren te leren. (alinea 2 r. 5)

6. Welke zin geeft het best weer waar alinea 4 over gaat?

- A. Olifanten werken samen met elkaar.**
- B. Olifanten nemen afscheid van elkaar.
- C. Olifanten gebruiken gereedschappen om te kunnen eten.

7. Er is een schema gemaakt bij tekst. Dit schema is nog niet af. Wat moet er in het lege vakje staan?

- A. De dolfijn**
- B. Communiceren
- C. Slapen

8. Alinea 5 is nog niet af. Wat voor tekst zal eronder komen?

- A. een reclame over walvissen
- B. een uitleg over de slimmigheidjes van de walvis**
- C. een verhaal over walvissen

Lees onderstaande tekst

Het is mooi weer. Lotte en Ilse spelen op het strand met de vlieger. Na een tijdje begint de lucht te betrekken. Donkergrijze wolken verschijnen aan de hemel. Zou het gaan regenen? De eerste druppels vallen en dan begint het steeds harder te ...*.... Lotte en Ilse houden niet van regen. Bij de duinen staat een strandtent. Bij de deur staat een bord met de tekst: "Open." Ze aarzelen geen moment en besluiten te gaan schuilen.

9. Welke zin vat het best de tekst samen?

- A. Lotte en Ilse spelen op het strand, maar het mooie weer bederft de pret.
- B. Lotte en Ilse zijn aan het vliegeren op het strand.
- C. Lotte en Ilse zijn aan het vliegeren, maar vanwege het weer gaan ze schuilen.

10. Waar zal het vervolg van de tekst over gaan?

- A. Lotte en Ilse gaan naar de strandtent.
- B. Lotte en Ilse gaan naar huis.
- C. Lotte en Ilse pakken hun paraplu.

11. Wat past het best op de plaats van *?

- A. stormen
- B. regenen
- C. hagelen

Structuur

Samenvatten en voorspellen.

Voor deze vragen is het belangrijk dat je de hele tekst nauwkeurig leest.

Tekst 3

Kun je plakband verschillende kleuren geven?

Plakband is glanzend en doorzichtig. Het heeft van zichzelf geen kleur. Toch kan je plakband verschillende kleuren geven. Wil je weten hoe dit kan!

Dit heb je nodig:

- ✓ oude 3D bril
- ✓ plakband
- ✓ schaar

Stappenplan

1. Druk de twee glazen voorzichtig uit de bril.
2. Leg het ene glas met de holle kant naar boven.
3. Knip zes korte stukjes plakband af.
4. Plak de stukjes plakband in verschillende richtingen en een beetje over elkaar heen op het glas.
5. Leg het andere glas met de holle kant naar beneden op het ene glas.
6. Houd de glazen op elkaar voor een lichte achtergrond.
7. Kijk en je ziet paars, groen, blauw, geel en wit (kleurloos).

Hoe kan dit?

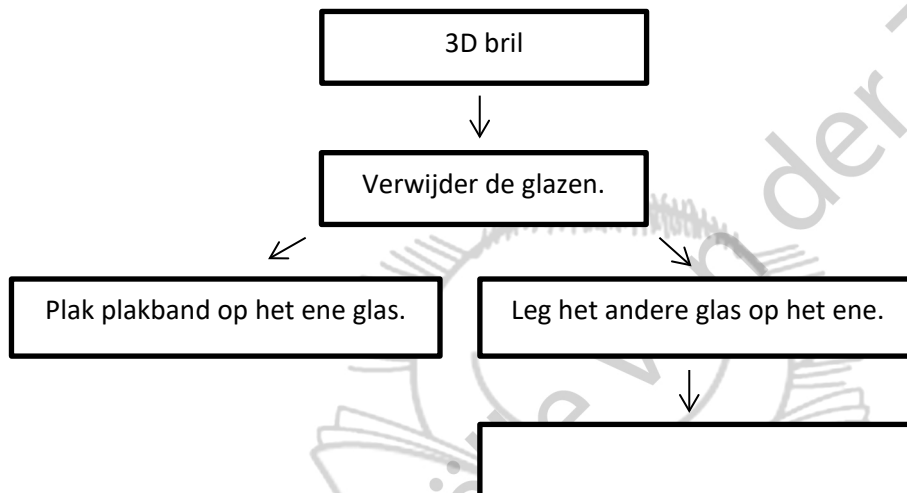
© Daniëlle van der Zalm

12. Lees alinea 3. In welke volgorde kun je de proef met het plakband uitvoeren?

- A. Haal de glazen uit de bril, plak op het eerste glas stukjes plakband, leg het tweede er bovenop en kijk.
- B. Druk de glazen uit de bril en plak het plakband er bovenop.
- C. Verwijder de glazen uit de bril, plak op het ene glas plakband en kijk erdoorheen.

13. Er is een schema gemaakt bij alinea 3. Dit schema is nog niet af. Wat moet er in het lege vakje staan?

- A. paars, groen, blauw
- B. Bewonder de kleuren.
- C. Denk na over de kleuren.

14. De tekst is nog niet af. Hoe zal de tekst verder gaan?

- A. Er wordt uitgelegd waardoor je de verschillende kleuren ziet.
- B. Je wordt overgehaald om het proefje te gaan doen.
- C. Je krijgt informatie over waar je de materialen kunt kopen.

Tip!

Kennis van de structuur van een tekst en voorkennis over het onderwerp maakt het mogelijk om de inhoud van een tekst te **voorspellen**. Maak ook gebruik van je voorkennis over het onderwerp.

Lees de tekst

Nog één nachtje slapen en dan is het zover. Het feest in de klas, want de juf is jarig. Haar stoel is versierd en er hangen ballonnen en in de klas. Juf Els heeft een verjaardagshoed op en de kinderen zingen luidkeels ...^.... De tijd vliegt voorbij en dan is het alweer tijd voor wat lekkers. De juf pakt een grote doos en hierin zit een heerlijke slagroomtaart.*

15. Wat past op de plaats van *?

- A. slingers
- B. tekeningen
- C. kunstwerken

16. Wat past het best op de plaats van ^?

- A. het schoolied
- B. het alfabetlied
- C. Lang zal ze leven

17. Lees bovenstaande tekst. Hoe gaat deze verder?

Het gaat over:

- A. de juf die de kinderen trakteert op een stukje taart
- B. de kinderen die een cadeau aan de juf gaan geven
- C. de kinderen die hun eten en drinken gaan pakken

18. Welke zin zegt het best waar de tekst over gaat?

- A. Het is feest op school.
- B. De juf is jarig.
- C. De verjaardag op de school.

Structuur

Samenvatten en voorspellen

Voor deze vragen is het belangrijk dat je de hele tekst leest.

Tekst 4

Gratis openbaar vervoer

- 1) Eindelijk was het zover. We gingen met de auto op vakantie. Na een tijdje rijden stonden we in de file. De weg stond vol met auto's en papa vond dit heel vervelend. Hij mopperde: "Heeft er nou niemand een oplossing voor die files!" Volgens mij heb ik een oplossing bedacht voor dit probleem en die wil ik graag met je delen.
- 2) De ministers in Den Haag hebben al veel proberen te doen aan het fileprobleem. Zo zijn er nieuwe wegen aangelegd en ze hebben geprobeerd om de mensen te stimuleren om samen te gaan rijden in één auto. Dit noemen ze ook wel carpooling.
- 3) Helaas werken deze aanpakken niet echt en zijn er nog steeds files. Daarom vind ik dat het openbaar vervoer gratis moet worden, want dan zullen er veel meer mensen met de trein, bus, tram of metro reizen en daardoor zullen er minder files zijn. Bovendien is het beter voor de natuur, want wanneer er minder auto's rijden op de weg wordt de lucht minder vervuild door de uitlaatgassen van de auto's.

© Daniëlle van der Zalm

© 2022

19. Lees tekst 4. Gratis openbaar vervoer
Wat zijn de belangrijkste woorden in de tekst.

- A. files, nieuwe wegen
- B. files, ministers
- C. files, oplossing, gratis openbaar vervoer**

20. Door een stukje tekst nogmaals te lezen begrijp je het vaak beter.
Lees de 2e alinea (De ministers... t/m ... wel carpooling.) nogmaals. Waar gaat deze alinea vooral over?

- A. over de ministers die samen rijden in één auto aanmoedigen
- B. over wat de ministers tot nu toe aan het fileprobleem gedaan hebben**
- C. over de ideeën die ministers gaan bedenken om het fileprobleem op te lossen

21. Lees de derde alinea (Helaas werken ... t/m ... de auto's.) nogmaals. Waar gaat deze alinea vooral over?

- A. over het plan van ik om het fileprobleem op te lossen**
- B. over de aanpakken die niet werken
- C. over de natuur

